

Informacja o zobowiązaniach jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w 2008 roku

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek, wyemitowanych papierów wartościowych oraz z tytułu wymagalnych zobowiązań wg stanu na 31 grudnia 2008 r. wynosiły **1 863 980 tys. zł** i wzrosły w stosunku do ubiegłego roku o 156 655 tys. zł, tj. o 9,2 %.

Dla porównania dynamika łącznych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego na przestrzeni ostatnich kilku lat kształtowała się następująco: w 2001 zobowiązania wzrosły o 42,7% (o 248 525 tys. zł) w stosunku do poprzedniego roku, w 2002 roku o 30,8% (o 255 816 tys. zł), w 2003 roku o 11,7% (o 127 425 tys. zł), w 2004 roku o 5,1% (o 62 188 tys. zł), w 2005 roku o 7,3% (o 93 117 tys. z), w 2006 roku o 18,5% (o 253 172 tys. zł), w 2007 roku o 5,2% (o 85 006 tys. zł).

W 2008 r. najbardziej wzrosły zobowiązania miast na prawach powiatu - o 15,2%. W poszczególnych miastach na prawach powiatu dynamika zobowiązań była bardzo zróżnicowana: największy wzrost zobowiązań nastąpił w M. Piotrkowie Trybunalskim - o 23,1%, zobowiązania M. Łodzi zwiększyły się o 15,0%, a w M. Skierniewce zobowiązania zmniejszyły się o 20,9%.

M. Skierniewice pozostało nadal najmniej zadłużonym miastem na prawach powiatu woj. łódzkiego. Stopień zadłużenia tej jednostki w relacji do dochodów wyniósł w 2008 r. 8,4% (11,3% w 2007 r.).

Zróżnicowana dynamika zobowiązań oraz dochodów w miastach na prawach powiatu spowodowała, że ukształtowany w 2007 roku na poziomie 32,3% w przypadku M. Łodzi i 37,8% M. Piotrkowa stopień zadłużenia tych miast w stosunku do dochodów w 2008 r. jeszcze bardziej się zróżnicował - w M. Łodzi wzrósł do 34,5% zaś w M. Piotrkowie do 43,9%.

W 2008 r. łączne zobowiązania gmin wzrosły o 10,8% w stosunku do 2007 r. Największą dynamikę odnotowano w gminach miejskich – wzrost o 13,7%, następnie w gminach miejsko-wiejskich - wzrost o 10,7%, a w gminach wiejskich - o 7,4%.

Wśród gmin miejskich najwięcej, bo o 75,3% wzrosły zobowiązania M. Zduńskiej Woli. W pięciu z piętnastu jednostek zanotowano spadek zobowiązań w odniesieniu do roku ubiegłego (największy w M. Rawa Mazowiecka o 23,6%).

Gminy miejsko-wiejskie charakteryzowały się jeszcze większym zróżnicowaniem dynamiki zobowiązań: najwięcej – 3,1-krotnie wzrosły zobowiązania M.-Gm. Żychlin, najbardziej zmniejszyły się zobowiązania M.- Gm. Pajęczno – o 39,9%. Spadek zobowiązań nastąpił w ośmiu na 25 gmin miejsko-wiejskich.

Wśród gmin wiejskich najwięcej – 3,9-krotnie - wzrosły zobowiązania Gm. Klonowa. W 67 jednostkach zobowiązania zmalały w porównaniu do 2007 r. (największy spadek miał miejsce w przypadku Gm. Rawa Mazowiecka – o 74,7%), przy czym w pięciu jednostkach zostały zredukowane do zera (Gm. Gorzkowice, Gm. Kiernozia, Gm. Kleszczów, Gm. Kobile Wielkie, Gm. Lubochnia). Pięć gmin wiejskich (Bedno, Łanięta, Pabianice, Siemkowice, Wierzchlas) ostatnie dwa lata budżetowe zakończyło bez długów, a jedna gmina (Gm. Buczek) w 2007 r. nie miała zobowiązań, natomiast w 2008 r. zadłużyła się na kwotę 2 237 tys. zł (18,4% w relacji do dochodów).

W województwie samorządowym i w powiatach odmiennie niż w pozostałych szczeblach jednostek samorządowych wystąpił spadek zobowiązań w stosunku do poprzedniego roku. Zobowiązania województwa samorządowego już w 2007 r. (39 493 tys. zł) były mniejsze od zobowiązań zaciągniętych w roku poprzednim (58 838 tys. zł.) o 33,9%; zaś w 2008 r. nastąpił bardzo duży ich spadek, bo aż o 90,1%, do kwoty 3 905 tys. zł. Skutkiem tak wysokiego spadku zobowiązań, stopień zadłużenia w relacji do dochodów obniżył się z 7,0% do 0,6%.

Łączne zobowiązania powiatów w roku 2008 w stosunku do 2007 zmniejszyły się ze 151 751 tys. zł do 142 019 tys. zł, tj. o 6,4%, jednakże aż w ośmiu z nich nastąpił wzrost zobowiązań (największy - 2,5-krotny w Powiecie Poddębickim).

W 2008 r. w relacji do roku ubiegłego zwiększyły się zobowiązania jst z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek o 9,9% przy niewielkim wzroście ich udziału w strukturze zobowiązań z 97,7% do 98,3%, natomiast - obniżyły się o 26,2% zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych przy jednoczesnym obniżeniu udziału tego tytułu dłużnego z 2,1% do 1,4%.¹

W 2008 roku nastąpił wzrost zobowiązań wymagalnych o 17,5%, co jednak miało niewielki wpływ na wzrost tego tytułu dłużnego w strukturze zobowiązań (z 0,2% - 0,3%).

---

¹ Zmiana w strukturze tytułów dłużnych, a w szczególności spadek udziału papierów wartościowych wynika m.in. z ujęcia w 2008 r. obligacji komunalnych, dla których nie istnieje płynny rynek wtórny w kwocie kredytów i pożyczek, podczas gdy w 2007 r. były one ujmowane w poz. wyemitowane papiery wartościowe.

Dominującą pozycję w zobowiązaniach JST nadal stanowią pożyczki i kredyty. W kwocie 1 832 763 tys. zł zobowiązań JST z tego tytułu tylko 13 397 tys. zł tj. 0,7% (w 2007 r. 4,0%) stanowiły kredyty i pożyczki zaciągnięte na pokrycie wydatków unijnych ponoszonych w związku z realizacją programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

Przeciętny stopień zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego (mierzony stosunkiem zobowiązań ogółem według stanu na koniec roku do zrealizowanych w danym roku dochodów budżetowych) w okresie lat 2000-2003 stopniowo wzrastał, osiągając w 2003 roku poziom 24,0%. W latach 2004-2005 relacja ta uległa obniżeniu, odpowiednio do 22,3% i do 21,9%. W 2006 roku przeciętne zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego wzrosło do 22,9%, a w dwóch kolejnych latach ponownie **spadło**: do 21,6% w 2007 r. i **do 21,1% w 2008 r.**

Spadek relacji zadłużenia do dochodów w 2008 roku wystąpił w województwie samorządowym o 6,4 punktu procentowego (do 0,6%), w powiatach o 3 punkty procentowe (do 11,7%), i w gminach o 0,3 punktu procentowego (do 17,8%). Natomiast miasta na prawach powiatu odnotowały wzrost relacji zadłużenia do dochodów o 2,3 punktu procentowego (do 34,0%).

Zgodnie z art. 170 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 249. 2104 z późn. zm.) **łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60 % wykonanych dochodów ogółem** tej jednostki w tym roku budżetowym. Ograniczeń tych nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Po uwzględnieniu tych przepisów przeciętny stopień zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w 2008 r. wyniósł 20,9%. Dla porównania w 2007 wyniósł on 20,7%, a w 2006 r.- 21,5%.

Pomimo spadku przeciętnego stopnia zadłużenia w woj. łódzkim, nieznacznie zwiększył się odsetek jednostek o wyższym stopniu zadłużenia. W dziewięciu gminach (w 2007 roku w ośmiu gminach) wskaźnik zadłużenia (wyliczony po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń) wyniósł ponad 40%: Gm. Rząśnia 50,7%, Gm. Sokolniki 50,2%, M. Łęczyca 47,5%, Gm.

Zadziem 45,1%, M. Piotrków Trybunalski 42,7%, M.- Gm. Krośniewice 41,6%, Gm. Parzęczew 40,9%, M. Gm. Zelów 40,8%, M. Zgierz 40,7%.

Natomiast dziesięć gmin zakończyło rok budżetowy 2008 bez długów (w 2007 roku sześć gmin).

Żadna z jednostek samorządu terytorialnego nie wykazała zobowiązań, które przekraczałyby 60% wykonanych w 2008 r. dochodów.

Podane powyżej informacje zostały oparte o wskaźniki wyliczone na podstawie sprawozdań budżetowych za IV kwartał 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 i 2008 roku.

Kolejnym limitem dla zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego jest **stopień obciążenia budżetu spłatami**, określony w art. 169 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek² wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek oraz przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego³ wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, a także potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń i gwarancji, nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego. Ograniczeń tych nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

W 2008 roku **dziewięć gmin** przeznaczyło ponad 15% zrealizowanych dochodów budżetowych na spłaty rat kredytów, pożyczek wraz z odsetkami, wykup obligacji wraz z należnymi odsetkami i dyskontem oraz na wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji: od 15,6% (M.- Gm. Zelów) do 40,4% (M.- Gm. Uniejów).

Wszystkie te jednostki realizowały zadania z udziałem środków unijnych i wysoki stopień obciążenia budżetu spłatami zobowiązań wynikał ze spłaty kredytów lub pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym tymi środkami po otrzymaniu refundacji poniesionych wydatków. Po wyłączeniu spłat kredytów i pożyczek

---

² zaciąganych na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego lub na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów.

³ emitowanych na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego lub na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów.

zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej, obciążenie budżetu spłatami zobowiązań w tych jednostkach nie przekroczyło 15%.⁴

Do przestrzegania limitów zadłużenia zobowiązane są również związki jednostek samorządu terytorialnego (art. 171 ustawy o finansach publicznych).

Tylko Związek Gmin Ziemi Wieluńskiej wykazał na koniec 2008 r. zobowiązania w wysokości 647 500 zł co stanowiło aż 339,8% uzyskanych dochodów, przy czym w zobowiązaniach Związku nie wystąpiły takie, które podlegałyby wyłączeniu z limitu zadłużenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz.U. 249. 2104 z późn. zm.). Tym samym Związek Gmin Ziemi Wieluńskiej znacząco przekroczył określony w art. 170 ustawy o finansach publicznych 60% limit zadłużenia.

W kwietniu 2009 r. Skład Orzekający negatywnie zaopiniował sprawozdanie z wykonania budżetu Związku za 2008 r. W opinii wskazano, że Związek wykonał dochody budżetu na poziomie 15,75% planu. W części opisowej sprawozdania nie zawarto stosownych wyjaśnień odnośnie przyczyn takiego stanu faktycznego. Ze sprawozdania o dochodach budżetowych wynika, że na przekroczenie limitu zadłużenia ogromny wpływ miał brak realizacji planu dochodów z tytułu wpływów ze sprzedaży składników majątkowych (par. 087).

Zobowiązania Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej miały swe źródło w zaciągniętych kredytach i pożyczkach (97% kwoty zobowiązań to kredyt zaciągnięty na zakup akcji Telekomunikacji ZGZW S.S.) oraz w niewielkim stopniu w zobowiązaniach wymagalnych (są to zobowiązania wobec UM w Wieluniu za budynek).

W kwietniu 2008 r. Skład Orzekający dokonał oceny realności prognozowanych kwot dochodów na przestrzeni lat 2009 – 2018 i wydał negatywną opinię odnośnie możliwości spłaty kredytu długoterminowego w wysokości 633 370,00 zł. W materiałach przedstawionych Składowi Orzekającemu nie udokumentowano źródeł tak znaczącego wzrostu dochodów budżetowych Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej w latach 2009 – 2018 w stosunku do dochodów osiągniętych w latach 2006 – 2007.

W 2008 roku kwota spłaconych przez związki gmin zobowiązań (dwa związki spłacały zobowiązania) stanowiła 62,4% wykonanych przez wszystkie związki dochodów, przy czym

---

⁴ Po wycieszeniu na podstawie sprawozdań budżetowych.

wskaźnik ten dla Związku Gmin Regionu Kutnowskiego wyniósł 80,6% (po wyłączeniu spłat pożyczki z budżetu państwa na prefinansowanie zadań określonych w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszem strukturalnym Unii Europejskiej 1,4%), a dla Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej **27,8%**.

Informacja o zobowiązaniach samorządowych jednostek organizacyjnych z osobowością prawną

Sytuacja samorządowych jednostek organizacyjnych z osobowością prawną województwa łódzkiego od trzech lat poprawia się, na co wskazuje fakt, iż w ciągu ostatnich trzech lat zobowiązania tych jednostek (z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych papierów wartościowych oraz z tytułu wymagalnych zobowiązań) zmniejszyły się: w 2006 roku o 4,8% w stosunku do poprzedniego roku, w 2007 roku o 4,1%, w 2008 r. o 2,6% - na koniec 2008 roku wynosiły **613 426 tys. zł.**

Tendencja spadkowa nie obejmuje jednak wszystkich szczebli samorządu. Zobowiązania gminnych jednostek wzrosły o 36,0%, w tym zobowiązania jednostek nadzorowanych przez gminy miejskie i wiejskie wzrosły odpowiednio o 36,2% i o 76,5% (podczas gdy w 2007 r. jednostki te w relacji z rokiem 2006 ograniczyły swe zobowiązania odpowiednio o 2% i 30,6%), a zobowiązania jednostek nadzorowanych przez gminy miejsko-wiejskie spadły o 6,4%.

Zobowiązania jednostek, których organem założycielskim lub nadzorującym są miasta na prawach powiatu i powiaty zmniejszyły się odpowiednio o 1,3% i 3,4%. W przypadku jednostek województwa łódzkiego zobowiązania były mniejsze o 13%.

Nazwa JST	Zobowiązania samorządowych jednostek organizacyjnych z osobowością prawną jst wg stanu na koniec roku				Dynamika rok poprzedni=100		
	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008
	w zł				w %		
Gminy	72 685 755,0	70 981 805,0	69 392 187,0	94 356 911,0	97,7	97,8	136,0
miasta na prawach powiatu	67 032 340,0	32 592 391,0	41 777 931,0	41 244 725,0	48,6	128,2	98,7
powiaty	251 146 125,0	264 908 692,0	278 073 650,0	268 572 262,0	105,5	105,0	96,6
łódzkie	299 259 863,0	288 475 181,0	240 570 227,0	209 252 616,0	96,4	83,4	87,0
razem	690 124 083,0	656 958 069,0	629 813 995,0	613 426 514,0	95,2	95,9	97,4

Zdecydowaną większość długu samorządowych osób prawnych generują samorządowe zakłady opieki zdrowotnej, których łączne zobowiązania w 2007 roku spadły o 34 736 tys. zł (o 5,3%) w stosunku do 2006 roku. Tendencja spadkowa zachowana została w 2008 r., kiedy to zobowiązania samorządowych zakładów opieki zdrowotnej zmalały w porównaniu z rokiem poprzednim o 9 018 tys. zł, czyli o 1,5%.

Ze względu na przeważający udział zobowiązań zoz-ów w zobowiązaniach ogółem jednostek z osobowością prawną, dynamika zobowiązań zoz-ów poszczególnych szczebli samorządowych determinuje dynamikę łącznych zobowiązań samorządowych jednostek z osobowością prawną.

Nazwa JST	Zobowiązania zoz-ów wg stanu na koniec roku				Dynamika rok poprzedni=100		
	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008
	w zł				w %		
Gminy	72 666 703,0	70 972 070,0	69 373 315,0	93 918 850,0	97,7	97,7	135,4
miasta na prawach powiatu	66 731 334,0	31 913 398,0	41 770 789,0	41 218 951,0	47,8	130,9	98,7
Powiaty	251 146 125,0	264 888 692,0	278 053 650,0	268 552 239,0	105,5	105,0	96,6
Łódzkie	298 772 829,0	288 046 703,0	231 886 870,0	208 376 366,0	96,4	80,5	89,9
Razem	689 316 991,0	655 820 863,0	621 084 624,0	612 066 406,0	95,1	94,7	98,5

Zobowiązania samorządowych instytucji kultury wzrosły w 2006 roku 2,5-krotnie (o 535 tys. zł), w 2007 roku niemal 10-krotnie (o 7 824 tys. zł). Na tak wysoką dynamikę w 2007 r. miał wpływ wzrost zobowiązań instytucji kultury, których organizatorem jest województwo samorządowe. W 2008 roku zobowiązania wojewódzkich instytucji kultury zmniejszyły się 10-krotnie, co miało znaczący wpływ na spadek zobowiązań samorządowych instytucji kultury.

Zobowiązania instytucji kultury, których organizatorem są miasta na prawach powiatu zwiększyły się z 7 142 zł do 25 774 zł. Zobowiązania powiatowych instytucji kultury pozostały w zasadzie na niezmiennym poziomie.

W gminnych instytucjach kultury zobowiązania wzrosły ponad 20-krotnie w następstwie wzrostu zobowiązań instytucji kultury w Gm. Sokolniki.

Zobowiązania te na koniec 2008 r. wyniosły 379 945 zł, co w porównaniu z IV kw. 2007 stanowi ponad 130- krotny ich wzrost. Na poziom i dynamikę wzrostu zobowiązań instytucji kultury Gm. Sokolniki decydujący wpływ miał ogromny wzrost zobowiązań wymagalnych z tytułu dostaw towarów i usług, które drastycznie wzrosły w I półroczu 2008 r. z 1 760 zł do 204 010 zł na koniec II kwartału, a następnie rosły w mniejszym stopniu osiągając na koniec IV kw. 2008 r. kwotę 257 375 zł. Główną ich część, bo 168 016 zł stanowiły zobowiązania instytucji kultury wobec przedsiębiorstw niefinansowych oraz gospodarstw domowych (86 401 zł).

Począwszy od II kw. 2008 r. wysokość zobowiązań instytucji kultury Gm. Sokolniki powiększyła się dodatkowo o kredyt krótkoterminowy zaciągnięty na

bieżące potrzeby. Zobowiązania z tego tytułu w kwartałach II, III i IV 2008 r. mieściły się w granicach od 19,4% do 32,6% kwoty zobowiązań instytucji kultury ogółem w Gm. Sokolniki.

Zobowiązania działających w Gm. Sokolniki dwóch instytucji kultury stanowią dodatkowe zagrożenie dla dość trudnej sytuacji finansowej tej jednostki samorządu terytorialnego, w której wskaźnik zadłużenia w 2008 r. z art. 170 po uwzględnieniu wyłączeń wynosi 50,2%, gdyż relacja zobowiązań Gm. Sokolniki skumulowanych z długiem instytucji kultury do zrealizowanych dochodów budżetowych wynosi 61,1%, zaś z uwzględnieniem wyłączeń zobowiązań, co do których nie stosuje się limitów zadłużenia wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 53,3%.

Nazwa JST	Zobowiązania instytucji kultury wg stanu na koniec roku				Dynamika rok poprzedni= 100		
	2005	2006	2007	2008	2006	2007	2008
	w zł				w %		
Gminy	19 052,0	9 735,0	18 872,0	438 061,0	51,1	193,9	2 321,2
miasta na prawach powiatu	301 006,0	678 993,0	7 142,0	25 774,0	225,6	1,1	360,9
powiaty	0,0	20 000,0	20 000,0	20 023,0	x	100,0	100,1
łódzkie	17 029,0	162 951,0	8 649 481,0	823 758,0	956,9	5 308,0	9,5
razem	337 087,0	871 679,0	8 695 495,0	1 307 616,0	258,6	997,6	15,0

Jedna jednostka samorządu terytorialnego (województwo samorządowe) wykazuje w sprawozdaniach zobowiązania samorządowych osób prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw (Ośrodków Ruchu Drogowego). Od 2006 roku sytuacja tych jednostek ulega poprawie – ich zobowiązania w 2006 roku wynosiły 266 tys. zł i zmniejszyły się niemal dwukrotnie w stosunku do poprzedniego roku, w 2007 roku spadły do 34 tys. zł. W 2008 roku odnotowano niewielki wzrost tych zobowiązań- do 52 tys. zł.

W 2008 roku 43,8% zobowiązań samorządowych jednostek organizacyjnych z osobowością prawną stanowiły zobowiązania jednostek powiatowych, 34,1% wojewódzkich, 15,4% gminnych i 6,7% miast na prawach powiatu.

W stosunku do poprzedniego roku w 2008 r. zmniejszyły się o połowę zobowiązania samorządowych jednostek z osobowością prawną z tytułu kredytów i pożyczek (głównie za sprawą znacznego spadku kwot kredytów i pożyczek zaciągniętych przez instytucje kultury) i tym samym spadł udział tego tytułu dłużnego z 66,1% w 2007 roku do 34% w 2008 roku.

Przeciwną tendencję można zaobserwować w zobowiązaniach wymagalnych, które w 2008 r. zwiększyły się prawie 2- krotnie w stosunku do roku poprzedniego, wzrósł też udział tego tytułu dłużnego z 33,9% w 2007 r. do 66% w 2008 r.

Spowolnienie spadku zobowiązań ogółem omawianych jednostek w 2008 roku w stosunku do 2007 r. wynika zatem zarówno ze znacznego wzrostu zobowiązań wymagalnych - o 88,6% jak i ze znacznego spadku zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek o 50%.

W przypadku likwidacji samorządowych instytucji kultury i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej zobowiązania tych jednostek przejmuje jednostka samorządu terytorialnego.

Na podstawie art. 24 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. 2001.13.123 z późn. zm.) zobowiązania i wierzytelności likwidowanej instytucji kultury przejmuje organizator.

Na podstawie art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. 1991.91.408 z późn. zm.) zobowiązania samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej po jego likwidacji stają się zobowiązaniami właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

Przejęcie zadłużenia samorządowych jednostek organizacyjnych z osobowością prawną przez jednostki samorządu terytorialnego spowodowałoby wzrost przeciętnego wskaźnika zadłużenia (biorąc pod uwagę zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego, których samorządowe jednostki organizacyjne z osobowością prawną są zadłużone) z 24,0% do 36,2%, tj. o 12,2 punktów procentowych (w 2007 roku o 12,4 punktów procentowych).

Rok 2008 jest kolejnym rokiem, w którym poprawiła się pod tym względem sytuacja Województwa Samorządowego: w 2005 roku konieczność przejęcia zadłużenia wojewódzkich zakładów opieki zdrowotnej przez województwo spowodowałaby wzrost wskaźnika zadłużenia z 14,2% do **110,2%**; w 2006 roku z 13,7% do **80,9%**, w 2007 roku z 7,0% do **48,3%**, a w 2008 roku z 0,6% do **32,9%**.

W najgorszej sytuacji są **powiaty**. Chociaż one same są zadłużone w niewielkim stopniu (przeciętny stopień zadłużenia wynosi 12,1%, najwyższy 28,8%), to w przypadku przejęcia zadłużenia ich jednostek organizacyjnych z osobowością prawną, w czterech (w ośmiu w 2007

roku) powiatach wskaźnik zadłużenia przekroczyłby ustawowy próg 60%, co przy stosunkowo niewielkich dochodach własnych powiatów oznaczałoby zagrożenie bezpieczeństwa finansowego.

W **M. Łodzi** ewentualne przejście zobowiązań jednostek organizacyjnych z osobowością prawną oznaczałoby wzrost stopnia zadłużenia z 34,5% do 36,1%. W **M. Skierniewice** ze względu na znikome kwoty zobowiązań jednostek organizacyjnych z osobowością prawną wskaźnik zadłużenia pozostałby bez zmian. Jednostki organizacyjne z osobowością prawną w **M. Piotrkowie** nie wykazały zobowiązań na koniec 2008 roku.

Wśród **gmin**⁵ przejście zobowiązań jednostek organizacyjnych z osobowością prawną spowodowałoby przekroczenie ustawowego limitu stopnia zadłużenia (podobnie jak w latach ubiegłych) w **M. Głowno** - wzrost wskaźnika z 12,4% do **94,9%**, w **M. Pabianice** - wzrost wskaźnika z 13,5% do **62,3%** i w **Gm. Sokolniki** – wzrost wskaźnika z 58,1% do **61,1%**, przy czym w przypadku jednostek organizacyjnych z osobowością prawną zarówno **M. Głowna** jak i **M. Pabianice** zadłużenie generowane jest wyłącznie przez zoz-y (w stosunku do poprzedniego roku zobowiązania zoz-ów **M. Głowna** wzrosły o 25,0%, a **M. Pabianice** o 40,1%), w **Gm. Sokolniki** natomiast wyłącznie przez instytucje kultury.

---

⁵ Podobnie jak w roku poprzednim jedynie w trzech gminach w Polsce (w tym **M. Głowno** i **M. Pabianice**) przejście długu SP ZOZ wg stanu na koniec 2008 r. spowodowałoby przekroczenie limitu zadłużenia określonego w art. 170 ufp (z uwzględnieniem wyłączeń).